

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSM.422.10.2018.AC

Warszawa, 14 sierpnia 2018 roku

**Pan
Joachim Brudziński
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

w trosce o bezpieczeństwo prawne małoletnich cudzoziemców urodzonych w Polsce w okresie legalnego pobytu ich rodziców, chciałbym przedstawić Panu Ministrowi pakiet propozycji zmierzających do wprowadzenia pewnych ułatwień w aktualnej, dość długotrwałej i sformalizowanej (przez to zagrażającej naruszeniu praw małoletnich), procedurze legalizacji pobytu tych dzieci na terytorium RP.

Przystępując do przedstawienia trudności, z którymi spotykają się obecnie cudzoziemcy chcący uregulować sytuację pobytową swoich dzieci urodzonych na terytorium RP, należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę, że również w stosunku do tej szczególnej grupy małoletnich znajduje obecnie zastosowanie art. 288 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach¹. Zgodnie z tym przepisem: *Cudzoziemiec w okresie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany posiadać ważny dokument podróży oraz dokumenty uprawniające go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są wymagane.* Z przyczyn oczywistych takich dokumentów nie posiadają małoletni cudzoziemcy, którzy dopiero co przyszli na świat na obszarze naszego kraju.

Sankcję administracyjną za niepodporządkowanie się ww. obowiązкови przewidziano z kolei w art. 302 ust. 1 pkt 1 u.c., zgodnie z którym, cudzoziemcowi (również małoletniemu), który: *[...] przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego dokumentu uprawniającego go do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim, jeżeli wiza lub inny dokument są lub były wymagane,* wydaje się decyzję o zobowiązaniu do powrotu.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2206 z późn. zm. – dalej: ustawa o cudzoziemcach / u.c.

Co warte podkreślenia, odstępstw od powyższej zasady nie przewidziano nawet wobec – urodzonych na terytorium RP – dzieci cudzoziemców korzystających w Polsce z bezterminowych zezwoleń pobytowych, takich jak: zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, status uchodźcy, ochrona uzupełniająca i zgoda na pobyt ze względów humanitarnych. Innymi słowy, niezależnie od tytułu pobytowego rodziców, **pobyt w Polsce małoletnich cudzoziemców urodzonych na terytorium naszego kraju, początkowo zawsze jest nieuregulowany (nielegalny), a same nowo narodzone dzieci są obecnie traktowane przez polskie prawo, jak „nielegalni migranci”.**

W celu legalizacji ich pobytu, rodzice małoletnich muszą podjąć stosowne działania prawne w imieniu i na rzecz swoich nowo narodzonych dzieci.

Cudzoziemcy, którym nadano status uchodźcy albo udzielono ochrony uzupełniającej składają najczęściej w takiej sytuacji wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce również ich dzieciom, urodzonym już w naszym kraju. Prowadzi to do czasowego uregulowania sytuacji małoletnich, poprzez przyznanie im prawa pobytu na terytorium RP na czas postępowania administracyjnego. Po upływie kilku miesięcy dzieciom wydawana jest najczęściej decyzja obejmująca je tą samą formą ochrony międzynarodowej, którą udzielono wcześniej ich rodzicom.

Jeżeli chodzi o rodziców-cudzoziemców, którym udzielono na terytorium RP zgody na pobyt ze względów humanitarnych, najczęściej informują oni o fakcie narodzin dzieci organy Straży Granicznej. Właściwy miejscowo komendant oddziału albo placówki Straży Granicznej – związany art. 302 ust. 1 pkt 1 u.c. – wszczyna w takim przypadku postępowanie w przedmiocie zobowiązania małoletnich do powrotu, jednak w istocie jedynie po to, aby następnie odstąpić od wydania decyzji powrotowej i udzielić dzieciom (art. 356 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 348 pkt 2 lub 3 u.c.²) zgody na pobyt ze względów humanitarnych. Tym samym, nowo narodzone dzieci uzyskują finalnie takie samo zezwolenie pobytowe, jak ich rodzice.

Biorąc powyższe pod uwagę wydaje się, że godnym rozważenia byłoby przyjęcie w przepisach ustawy o cudzoziemcach, że dzieci cudzoziemców korzystających ze zgody

---

² Art. 348 pkt 2 i 3 u.c.: *Cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt ze względów humanitarnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zobowiązanie go do powrotu: [...] 2) naruszałoby jego prawo do życia rodzinnego lub prywatnego, w rozumieniu przepisów Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [...], lub 3) naruszałoby prawa dziecka, określone w Konwencji o prawach dziecka [...] w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu.*

na pobyt ze względów humanitarnych, urodzone na terytorium RP, uzyskują tego rodzaju zgodę z mocy prawa. Tego rodzaju stan prawny mógłby być jedynie potwierdzany stosowną deklaratoryjną decyzją właściwego organu Straży Granicznej. Takie rozwiązanie pełniej zabezpieczałoby prawa tych dzieci – ich rodzice nie mieliby problemów przy zgłaszaniu małoletnich do ubezpieczenia zdrowotnego ani przy staraniach o uzyskanie wsparcia socjalnego na dzieci, z czym spotykają się dziś z uwagi na nieuregulowany (aż do dnia wydania decyzji) pobyt małoletnich w Polsce. Odpowiadałoby to także względom ekonomii procesowej – postępowania o stwierdzenie posiadania przez dzieci zgody na pobyt ze względów humanitarnych byłyby z pewnością szybsze i mniej złożone niż prowadzone obecnie postępowania w sprawie zobowiązania tych dzieci do powrotu.

Podsumowując tę część wystąpienia, chciałbym podkreślić, że przepisy o postępowaniu uchodźczym i powrotowym, nie uzależniają skuteczności wszczęcia tych postępowań ani dopuszczalności ich prowadzenia od spełnienia określonych wymogów formalnych przez rodziców dzieci np. przedstawienia ważnych dokumentów podróży małoletnich. Warunek ten (posiadanie i okazanie ważnego dokumentu podróży lub – w szczególnie uzasadnionych wypadkach – innego dokumentu tożsamości dziecka) pozostaje natomiast aktualny w postępowaniach o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy (art. 106 ust. 2 i 3 u.c.) oraz zezwolenia na pobyt stały (art. 203 ust. 2 i 3 u.c.), dedykowanych pozostałym grupom cudzoziemców-rodziców legalnie przebywających w Polsce³. Spełnienie tego wymogu formalnego bywa często dość trudne i czasochłonne. Rodzice muszą bowiem (niejednokrotnie przez wiele miesięcy) oczekiwać na potwierdzenie obywatelstwa małoletnich (urodzonych przecież poza granicami kraju pochodzenia), co dopiero otwiera im drogę do uzyskania dla dzieci dokumentów podróży w ambasadzie swojego kraju. Jest to jednak konieczne, ponieważ niewywiązanie się przez rodziców z ww. wymogu formalnego uniemożliwia im skuteczne złożenie wniosku o udzielenie ich nowo narodzonym dzieciom zezwoleń na pobyt w Polsce. Nieprzedstawienie dokumentu podróży albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość małoletnich skutkuje pozostawieniem takiego wniosku bez rozpoznania.

Taka konstrukcja przepisów prowadzi do tego, że małoletni cudzoziemcy urodzeni w naszym kraju niejednokrotnie przez wiele miesięcy (najpierw, oczekując na wydanie stosownych dokumentów przez ambasadę, a następnie – na zakończenie postępowania

---

³ Tzn. tzw. migrantom dobrowolnym, którzy przybyli do Polski w związku z pracą, studiami itp.

o udzielenie im zezwolenia pobytowego) przebywają w Polsce wraz z rodzicami, jednak bez dokumentów uprawniających do pobytu na obszarze naszego państwa. Co za tym idzie, dzieci te są stale zagrożone wszczęciem postępowania w sprawie zobowiązania ich do powrotu⁴, z kolei ich rodzice mogą mieć przez cały ten okres poważne trudności z uzyskaniem wsparcia na tych małoletnich (choćby sami byli uprawnieni⁵ do jego uzyskania) oraz ze zgłoszeniem ich do ubezpieczenia zdrowotnego.

Warto w tym kontekście podkreślić, że w takiej sytuacji znajdują się także rodziny cudzoziemców, którzy uzyskali na terytorium RP zgodę na pobyt stały albo zgodę na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Dzieje się tak pomimo, że – art. 195 ust. 1 pkt 1 u.c.⁶ – przyznaje dzieciom tych obcokrajowców prawo podmiotowe do uzyskania zezwolenia na pobyt stały. Wniosek o udzielenie tego zezwolenia składają – w imieniu małoletnich – ich rodzice (art. 202 ust. 3 pkt 1 u.c.). Niezwłoczne podjęcie takich działań jest jednak zwykle niemożliwe z uwagi na – opisaną powyżej – przeszkodę formalną w postaci braku dokumentu podróży / innego dokumentu tożsamości dziecka. Jak z tego wynika, także w tym przypadku (tzn. w sytuacji dzieci, które nabyły prawo do otrzymania decyzji o udzieleniu im zezwolenia na pobyt stały) aż do dnia udzielenia małoletnim zezwolenia na pobyt stały, ich status pobytowy w Polsce pozostaje nieudokumentowany. Może to powodować szereg – opisanych powyżej – problemów prawnych, ograniczając prawa tych dzieci (m.in. prawo do opieki zdrowotnej i prawo do godnych warunków socjalnych) i wpływając na sytuację ich rodzin.

Mając powyższe na uwadze, stoję na stanowisku, że również w przypadku tej grupy małoletnich cudzoziemców urodzonych w Polsce, warto rozważyć przyjęcie konstrukcji nabywania przez te dzieci zezwolenia na pobyt stały z mocy prawa. Stan ten mógłby być jedynie potwierdzany deklaratoryjną decyzją właściwego wojewody. Uważam, że pełniej odpowiadałoby to zasadzie kierowania się najlepszym interesem dziecka, troszcąc o możliwie

---

⁴ Tego rodzaju przypadek nie został wskazany wśród przesłanek wyłączenia stosowania art. 302 ust. 1 pkt 1 u.c. (por. art. 302 ust. 2-4a i ust. 6 u.c.) albo wśród okoliczności nakazujących odstąpienie od wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu (por. art. 303 ust. 1-2 i ust. 4 u.c.).

⁵ Np. art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. c i d ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 z późn. zm.), art. 5 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.) i art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 z późn. zm.).

⁶ Art. 195 ust. 1 pkt 1 u.c.: *Zezwolenia na pobyt stały udziela się cudzoziemcowi na czas nieoznaczony, na jego wniosek, jeżeli: 1) jest dzieckiem cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE pozostającym pod jego władzą rodzicielską: a) urodzonym po udzieleniu temu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE...*

najszybsze uregulowanie sytuacji prawnej małoletnich, jak i względem ekonomii procesowej. Jeżeli bowiem wynik postępowania o udzielenie zezwolenia na pobyt stały – urodzonym w Polsce – dzieciom cudzoziemców korzystających już z tego zezwolenia albo z zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, jest z góry wiadomy (art. 195 ust. 1 pkt 1 u.c.), nie wydaje się właściwym swoiste „zmuszanie” tych rodzin do często wielomiesięcznego oczekiwania na wydanie stosownej decyzji.

Przechodząc do przedstawienia sytuacji prawnej – urodzonych na terytorium RP – dzieci cudzoziemców posiadających jedynie czasowe prawo pobytu w Polsce tzn. obcokrajowców:

- którym udzielono zezwolenia na pobyt czasowy,
- którym wydano wizę krajową albo wizę Schengen,
- którzy przebywają w Polsce w ramach ruchu bezwizowego,
- którzy ubiegają się o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, pobyt stały albo pobyt rezydenta długoterminowego UE, a legalność ich pobytu potwierdza odcisk stempla w paszporcie (art. 108 ust. 1 pkt 1, art. 206 ust. 1 pkt 1 oraz art. 223 u.c.),

należy podkreślić, że sytuacja prawna tych małoletnich jest o wiele trudniejsza niż dzieci cudzoziemców korzystających z bezterminowych zezwoleń pobytowych.

Także w stosunku do tej grupy małoletnich zachowują aktualność przedstawione powyżej uwagi o przeszkodach formalnych w szybkim zwróceniu się przez ich rodziców o legalizację pobytu małoletnich (brak dokumentu podróży / innego dokumentu tożsamości dziecka), jak i o nieudokumentowanym pobycie tych dzieci na terytorium RP, aż do momentu wydania decyzji pobytowej i jego możliwych negatywnych konsekwencjach. Warto podkreślić, że uregulować sytuację prawną dzieci urodzonych w naszym kraju podczas legalnego (choć jedynie czasowego) pobytu ich rodziców w Polsce, można obecnie jedynie w oparciu o jeden z trzech niżej wymienionych przepisów, w myśl których zezwolenia na pobyt czasowy można udzielić:

- **art. 160 pkt 2 u.c.:** *[...] 2) małoletniemu dziecku cudzoziemca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej lub zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli dziecko to urodziło się w okresie ważności tej wizy krajowej*

lub zezwolenia na pobyt czasowy, a cudzoziemiec spełnia wymogi, o których mowa w art. 159 ust. 1 pkt 2 i 3⁷,

- **art. 187 pkt 6 u.c.:** *[...] jeżeli: [...] 6) jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niezbędny z uwagi na konieczność poszanowania prawa do życia rodzinnego w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [...], a cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nielegalnie,*
- **art. 187 pkt 7 u.c.:** *[...] jeżeli: 7) jego wyjazd z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej naruszałby prawa dziecka, określone w Konwencji o prawach dziecka [...], w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu, a cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nielegalnie.*

Z powyższego wynika, że pierwsze z ww. zezwoleń (określone w art. 160 pkt 2 u.c.) nie pozwala na objęcie nim m.in. – urodzonych w Polsce – dzieci cudzoziemców, którzy przebywają w naszym kraju na podstawie wizy Schengen albo w ramach ruchu bezwizowego, nawet jeśli ich rodzice ubiegają się już o zezwolenie na pobyt czasowy. Ta ścieżka legalizacji pobytu jest niedostępna także dla dzieci obcokrajowców, którzy wprawdzie posiadali zezwolenie na pobyt czasowy albo wizę krajową, ale utraciły one ważność, a cudzoziemcy ci pozostali legalnie w Polsce (art. 108 ust. 1 pkt 2, art. 206 ust. 1 pkt 2 albo art. 223 u.c.) w oczekiwaniu na kolejne zezwolenie pobytowe i wtedy właśnie – w okresie postępowania – przyszły na świat ich dzieci.

Stoję na stanowisku, że powyższa regulacja jest zdecydowanie zbyt wąska, zwłaszcza w kontekście rosnącej skali migracji cudzoziemców (także młodych rodzin) do naszego kraju oraz związanej z tym zwiększającej się liczby składanych przez cudzoziemców wniosków o udzielenie zezwoleń na pobyt czasowy w Polsce i wydłużającego się przez to średniego czasu oczekiwania na wydanie decyzji pobytowej. Wydaje się, że celowym byłoby zatem rozszerzenie zakresu podmiotowego art. 160 pkt 2 u.c. – co najmniej – o małoletnich urodzonych w Polsce w okresie oczekiwania ich rodziców na decyzję w sprawie udzielenia im zezwolenia pobytowego. W takim przypadku, postępowania toczące się wobec rodziców i ich nowo narodzonych dzieci prowadzone byłyby równolegle, a wynik postępowania

---

⁷ Wymogi, o których mowa w art. 159 ust. 1 pkt 2 i 3 u.c. to: posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego, stabilnego i regularnego źródła dochodu (przez rodziców) i miejsca zamieszkania.

dotyczącego małoletniego byłby uzależniony od decyzji wydanej w sprawie jego rodzica / rodziców.

Brak tego rodzaju regulacji powoduje obecnie, że jedyną podstawą prawną, w oparciu o którą cudzoziemcy-rodzice legalnie przebywający w Polsce (nieposiadający jednak ważnej wizy krajowej albo zezwolenia na pobyt czasowy) mogą ubiegać się dla swych dzieci o prawo pobytu, jest art. 187 pkt 6 i 7 u.c. Należy natomiast zwrócić uwagę, że zezwolenia na pobyt czasowy, o których mowa w tych przepisach mają szczególny, „nadzwyczajny” charakter, a przesłanki ich udzielenia nie powinno się interpretować rozszerzająco.

Jako Rzecznik Praw Dziecka mam w związku z powyższym poważne wątpliwości, czy w każdym przypadku małoletniego cudzoziemca urodzonego w Polsce, którego rodzice przebywają tu legalnie, ale np. dopiero starają się o uzyskanie zezwolenia na pobyt czasowy, władze migracyjne mogłyby udzielić dziecku zezwolenia na pobyt czasowy na podstawie art. 187 pkt 6 lub 7 u.c. Pamiętając w szczególności o orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach związanych z ochroną prawa cudzoziemców do życia rodzinnego w państwie goszczącym, trudno założyć, że tak właśnie by się działo. Odmowa udzielenia tego szczególnego zezwolenia na pobyt czasowy (niestwierdzenie istnienia przesłanek określonych w art. 187 pkt 6 lub 7 u.c.) ostatecznie zamykałaby z kolei dostępną ścieżkę legalizacji pobytu takich małoletnich w Polsce.

W takim przypadku rodzice dzieci musieliby – nie oglądając się na swoją sytuację prawną (oczekiwanie na decyzję o udzieleniu im zezwolenia na pobyt), zawodową, społeczną, podjęte w Polsce zobowiązania, prawo pobytu starszych dzieci, ich proces edukacyjny itp. – opuścić nasz kraj wraz z dzieckiem urodzonym na terytorium RP, aby w kraju pochodzenia rozpocząć starania o wydanie mu wizy krajowej.

Co więcej, podczas przekraczania granicy RP, organ Straży Granicznej dokonujący kontroli – po ujawnieniu faktu nieudokumentowanego pobytu małoletniego w Polsce – byłby zobowiązany do wydania dziecku decyzji nakazującej powrót (art. 302 ust. 1 pkt 1 u.c.) i orzeczenia wobec niego zakazu ponownego wjazdu na terytorium RP i innych państw obszaru Schengen na okres co najmniej 6 miesięcy (art. 318 ust. 1 w zw. z art. 319 pkt 1 u.c.). Zakaz ten mógłby być z kolei cofnięty nie wcześniej niż po upływie połowy okresu, na jaki został orzeczony (art. 320 ust. 2 pkt 4 u.c.).

Tym samym, taki **małoletni stałby się adresatem nieuzasadnionej i dolegliwej kary administracyjnej, mimo nieponoszenia ani przez niego, ani przez jego rodziców winy**

za powstałe i przypisane im naruszenie prawa w postaci nieudokumentowanego pobytu dziecka w Polsce. Jego źródłem byłyby wyłącznie obecna konstrukcja przepisów o uzyskiwaniu zezwoleń pobytowych przez małoletnich cudzoziemców urodzonych na terytorium RP podczas legalnego pobytu ich rodziców w naszym kraju.

Co warte podkreślenia, nawet jeśli organ kontroli granicznej, dostrzegając złożoność i wyjątkowość sytuacji dziecka i jego rodzica, odstąpiłby w takim przypadku od wydania małoletniemu decyzji o zobowiązaniu do powrotu, nastąpiłoby to bez stosownej podstawy prawnej – narażając funkcjonariuszy dokonujących odprawy na odpowiedzialność karną oraz służbową (niedopełnienie obowiązków) i nie zapewniając przy tym należytego poziomu bezpieczeństwa prawnego dziecku i jego rodzicowi / rodzicom (arbitralność decyzji podjętej przez funkcjonariusza).

Mając powyższe na względzie, biorąc pod uwagę stale wzrastającą skalę dobrowolnej migracji do Polski, osiedlania się w naszym kraju coraz większej liczby rodzin i związane z tym bardzo prawdopodobne zwiększenie skali urodzeń małoletnich cudzoziemców na terytorium RP, modyfikacja opisanych powyżej rozwiązań prawnych staje się – w mojej ocenie – niezbędna. Jako Rzecznik Praw Dziecka uważam, że wymaga od nas tego przede wszystkim zasada prawna wyrażona w art. 3 Konwencji o prawach dziecka, zobowiązująca, by we wszystkich działaniach dotyczących dzieci (także tych legislacyjnych) sprawą nadrzędną zawsze było najlepsze zabezpieczenie interesu dziecka.

Nie można jednocześnie zapominać, że wprowadzenie stosownych zmian (ułatwień) w legalizacji pobytu małoletnich cudzoziemców urodzonych na terytorium RP, mogłoby istotnie zachęcić ich przyszłych rodziców do pozostania w Polsce i dalszego przyczyniania się – swoją pracą, prowadzoną tu działalnością gospodarczą – do wspierania rozwoju gospodarki naszego kraju. Jest to szczególnie istotne dziś, w dobie zwiększonego zapotrzebowania polskiego rynku pracy na pracowników z zagranicy oraz utrzymującego się ryzyka odpływu pracowników – cudzoziemców do innych państw Unii Europejskiej.

Biorąc powyższe pod uwagę, zwracam się do Pana Ministra z prośbą o rozważenie poniższych ramowych propozycji zmian w ustawie o cudzoziemcach, których wdrożenie mogłoby – w mojej ocenie – przyczynić się do wyeliminowania większości problemów, które spotykają dziś na swej drodze cudzoziemcy chcący uregulować kwestię pobytu w Polsce swych dzieci urodzonych już na obszarze naszego kraju, tzn.:

1) wprowadzenie zasady, zgodnie z którą, jeżeli pobyt cudzoziemców-rodziców na terytorium RP jest legalny (niezależnie od podstawy pobytowej) w dniu narodzin dziecka, jego pobyt w Polsce także uznaje się za legalny np. przez okres pierwszych 6-8 miesięcy od dnia narodzin, na potwierdzenie czego wojewoda wydaje rodzicom małoletniego stosowne zaświadczenie zawierające fotografię dziecka:

- Tego rodzaju mechanizm pozwoliłby rodzicom dziecka na skuteczne podjęcie starań o potwierdzenie obywatelstwa małoletniego i wydanie mu dokumentu podróży kraju pochodzenia. W okresie oczekiwania na ten dokument, rodzice nie musieliby obawiać się konsekwencji nieuregulowanego pobytu dziecka na terytorium RP (zobowiązanie do powrotu), nie powinni także mieć – dzięki zaświadczeniu o legalnym pobycie małoletniego – problemów ze zgłoszeniem go do ubezpieczenia zdrowotnego i uzyskaniem wsparcia socjalnego ze strony RP (jeśli status pobytowy rodziców by ich do tego uprawniał).

2) rozszerzenie zakresu podmiotowego art. 160 pkt 2 u.c. na dzieci wszystkich cudzoziemców, którzy – w dniu narodzin dziecka – przebywali na terytorium RP legalnie, niezależnie od tytułu pobytowego rodziców:

- Uzasadnienie propozycji zostało przedstawione w części opisowej wystąpienia.

3) rozszerzenie możliwości uzyskania polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca (art. 260 u.c.) na małoletnich urodzonych na terytorium RP i pozostających pod opieką rodziców, jeżeli ich rodzicom nie udało się w terminie 6-8 miesięcy od dnia narodzin dziecka (termin zaproponowany w rekomendacji nr 1) uzyskać dla niego dokumentu podróży:

- W chwili obecnej wydanie tymczasowego dokumentu tożsamości cudzoziemca jest możliwe w przypadku małoletnich, którzy urodzili się na terytorium RP i którzy przebywają na tym terytorium bez opieki (art. 260 ust. 1 pkt 1 u.c.). Taka możliwość nie istnieje natomiast w przypadku dzieci urodzonych w Polsce, ale pozostających pod opieką rodziców-cudzoziemców. Tym samym – w przypadku niewydania małoletnim dokumentów podróży przez ambasadę kraju pochodzenia – obecne przepisy ustawy o cudzoziemcach uniemożliwiają ich rodzicom skuteczne złożenie wniosku o zezwolenia na pobyt czasowy albo stały dla nowo narodzonych dzieci. Zmiana takiego niepożądanego stanu

rzeczy byłaby możliwa, poprzez przyznanie także tej grupie małoletnich (urodzonych w Polsce, ale pozostających pod opieką) prawa do uzyskania w szczególnych sytuacjach tymczasowego dokumentu tożsamości cudzoziemca.

4) wprowadzenie zasady, zgodnie z którą małoletni urodzeni na terytorium w RP w okresie korzystania przez ich rodziców z zezwolenia na pobyt stały albo z zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, uzyskują – z mocy prawa – zezwolenie na pobyt stały:

- Uzasadnienie propozycji zostało przedstawione w części opisowej wystąpienia.

5) wprowadzenie zasady, zgodnie z którą małoletni urodzeni w Polsce w okresie korzystania przez ich rodziców ze zgody na pobyt ze względów humanitarnych, uzyskują – z mocy prawa – taką zgodę:

- Uzasadnienie propozycji zostało przedstawione w części opisowej wystąpienia.

Mając na uwadze wskazane powyżej problemy, z którymi spotykają się cudzoziemcy, których dzieci przychodzą na świat na terytorium naszego kraju, na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r. poz. 922), zwracam się do Pana Ministra z prośbą o ich analizę, a także o ustosunkowanie się do przedstawionych ramowych propozycji ich rozwiązania. Pragnę przy tym zadeklarować pełną gotowość do wzięcia udziału we wszelkich dalszych pracach dotyczących poprawy sytuacji i bezpieczeństwa prawnego tych dzieci.

Z reprezentacji rządu
Michał Michałowski